

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/154/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4315218282
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4315218282.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobcov: 1/ Y. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom N., M. XX, 2/ R. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom N., M. XX, 3/ K. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom N., P. O. Q. 61X/XX, žalovaní 1-3 zast. Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Košice, Kuzmányho 29, proti žalovanému: Finance4you, a. s., so sídlom Bratislava, Staré Grunty 7, IČO: 43 906 915, zast. JUDr. Alanom Strelákom, advokátom so sídlom Bratislava, Na vřšku 12, o určenie čiastočnej neplatnosti právneho úkonu, odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa zo dňa 27. 10. 2017 č. k. 9C/760/2015-110, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že žalovaný nemá právo na výkon záložného práva k nehnuteľnosti - byt číslo XXX nachádzajúci sa na II. poschodí bytového domu vchod XX vedený na Okresnom úrade odbor katastrálny na LV XXXX k. ú. N., parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXX m² súpisné číslo XXX na parc. č. XXXX/X a spoločný podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku vo výške XXXX/XXXXXXXX (ďalej len „predmetná nehnuteľnosť“), vyplývajúci mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 19. 03. 2013 medzi žalobcami v 1., 2, a 3. rade (ďalej len „žalobcovia“) a žalovaným (výrok I.). Ďalej určil, že zmluvná podmienka uvedená v čl. 5 zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 19. 03. 2013 (ďalej len „zmluva o úvere“) medzi žalobcami a žalovaným je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá je neplatná (výrok II.). Žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, ktorú je povinný zaplatiť žalovaný s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok III., IV.).

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa žalobou domáhali určenia, že žalovaný nemá právo na výkon záložného práva k predmetnej nehnuteľnosti vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a tiež vyhlásenia zmluvnej podmienky v článku V. zmluvy o úvere nazvanú " zaistenie úveru " za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pre jej neplatnosť. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaný im neposkytol úver vo výške, ako sa uvádza v zmluve o úvere, zmluva o úvere neobsahuje podstatné náležitosti v zmysle zák. č. 129/2010 Z. z., údaj o RPMN je uvedený v nesprávnej výške a výška úroku za poskytnutý úver 21,58 % prevyšuje obvykle požadovaný úrok na finančnom trhu. Tvrdili, že doposiaľ uhradili na úvere 6239 eur a keďže úver je bez úrokov a bez poplatkov, došlo k splateniu úveru a zánikom pohľadávky zaniklo aj záložné právo. Tvrdili tiež, že nemali vedomosť o tom, že pristupujú k zmluve o poskytovaní domáceho servisu.

3. Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 2 a 7, § 11

ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca v 1. rade ako dlžník a žalobcovia v 2. a 3. rade ako spoludlžníci uzavreli so žalovaným ako veriteľom dňa 19. 03. 2013 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej im žalovaný poskytol úver 6500 eur. V článku I. ods. 2 zmluvy o úvere bolo dohodnuté, že úver bude vyplatený v celosti bezhotovostným prevodom s tým, že ak v lehote podpisu existuje splatná pohľadávka veriteľa, bude započítaná s pohľadávkou dlžníka voči veriteľovi na vyplatení úveru. V zmluve o úvere bola dohodnutá ročná úroková sadzba 21,58 % ročne a celková dohodnutá odplata 1153, 65 eura, RPMN 41,9 %, priemerná RPMN 22,80 % ; v článku III. bola uvedená celková čiastka, ktorú majú dlžníci uhradiť 14665,50 eura v splátkach a to štyri mesiace po 1 eur, ďalej pravidelne 55 mesiacov po 262 eur a 60. splátka vo výške 252,50 eura s tým, že prvá splátka bola splatná ku dňu vyplatenia úveru a splatnosť splátok bola určená podľa splátkového kalendára, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Mal preukázané, že súčasne s uzavretím zmluvy o úvere uzavreli strany sporu aj zmluvu o poskytovaní domáceho servisu č. XXXXXXXXXXXX s druhom služby uvedenej v článku II. zmluvy. Za poskytnutie domáceho servisu sa žalobcovia zaviazali zaplatiť odmenu vo výške 1044 eur v štyroch splátkach po 261 eur s tým, že na výslovnú žiadosť klienta sa zmluvné strany dohodli, že pohľadávka klienta voči poskytovateľovi na vyplatení úveru bude započítaná s pohľadávkou poskytovateľa voči klientovi na zaplatenie prvej splátky odmeny. Dôvodil, že právny vzťah, ktorý vznikol uzavretím zmluvy treba považovať za absolútny obchod, avšak právny režim sa spravuje predovšetkým zákonmi upravujúcimi ochranu spotrebiteľa a podporne Občianskym zákonníkom. Zmluvu o úvere označil za zmluvu spotrebiteľskú, pretože žalobcovia ako fyzické osoby vystupovali v tomto právnom vzťahu ako spotrebiteľia a žalovaný vystupoval ako podnikateľ poskytujúci uvedenú službu, zmluva bola vyhotovená ako typová na formulári s obsahom a zmluvnými podmienkami vopred pripravenými, vrátane úverových zmluvných podmienok, bez možnosti spotrebiteľov meniť text a podmienky zmluvy. Skúmaním zmluvy o úvere zistil, že v nej neboli uvádzané termíny o počiatku splatnosti, ale najmä termín konečnej splatnosti úveru, ktorý bol uvedený len neurčito podľa splátkového kalendára, ktorý bol neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Zo splátkového kalendára nevyplývalo dokedy trvá záväzkový vzťah založený zmluvou o úvere, mohli sa z neho len zistiť dátumy splatnosti a počet jednotlivých splátok, teda súhrnný prehľad platieb. Mal za to, že doba trvania úverovej zmluvy a dátum konečnej splatnosti úveru musia byť neopomenuteľne uvedené v úverovej zmluve, aby spotrebiteľ vedel bez pochybnosti, dokedy je podmienkami zmluvy viazaný. Ďalej dôvodil, že ročná percentuálna miera nákladov nebola v úverovej zmluve vypočítaná správne, a prepočtom pomocou kalkulačky zistil, že pri zadaní výšky úveru 6500 eur RPMN je vo výške 49,15 % a s nákladmi 1044 eur za poskytovanie servisu je RPMN vo výške až 65,68 %. Pri úvere skutočne poskytnutom žalobcom vo výške 6238 eur potom RPMN predstavovala hodnotu 52,92 %, avšak žalovaný v úverovej zmluve udal RPMN vo výške 41,9 %, čo označil za nesprávny údaj. Konštatoval, že ku skresleniu údajov o nákladoch dlžníka za poskytnutý úver prispela aj dohoda, ktorú účastníci zmluvy uzavreli, a to zmluva o poskytovaní domáceho servisu č. XXXXXXXXXXXX uzavretá tiež dňa 19. 03. 2013 (ďalej len „domáci servis“). V tejto súvislosti uviedol, že sa jednalo o samostatný dokument, ktorý podľa čl. 3 bod. 1 bol uzatvorený na výslovnú žiadosť klienta a za poskytovanie servisu mal klient zaplatiť 1044 eur v štyroch splátkach po 261 eur, pričom tieto náklady nesporne zvyšujú náklady úveru. Mal za to, že tieto náklady žalovaný nepremietol do hodnoty RPMN v zmluve o úvere, pričom bol povinný ako veriteľ vyčíslieť reálnu výšku všetkých skutočných nákladov žalobcov v súvislosti s poskytnutým úverom, teda vrátane nákladov za domáci servis. Zmluvu o poskytovaní domáceho servisu nepovažoval za uzavretú na žiadosť žalobcov z dôvodu, že v čase jej uzatvorenia nepoznali skutočnú výšku nákladov súvisiacu s uzavretím zmluvy o úvere a zmluvy o poskytovaní servisu. Zmluvu o poskytovaní domáceho servisu označil za tzv. nepomenovanú zmluvu podľa § 51 OZ, ktorou sa žalovaný snažil obísť ustanovenia zák. č. 129/2010 Z. z., pretože zákon o spotrebiteľských úveroch neupravuje obligatórne náležitosti v prípade nepomenovanej zmluvy týkajúcej sa spotrebiteľa, povinnosti žalobcov vyplývajúce zo zmluvy vyhodnotil ako skryté náklady, obsah zmluvy ako právne neprípustný, dissimulovaný úver, zvyšujúci celkové náklady úveru. Konštatoval, že obsah tohto dojednania sa jednoznačne viazal na zmluvu o úvere, avšak žalobcovia nedostali právom očakávané plnenie v zmysle § 51 OZ. Zmluvu o poskytovaní domáceho servisu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 19. 03. 2013 posúdil v rámci predbežnej otázky za neplatnú. Ďalej uviedol, že za úver poskytnutý vo výške 6500 eur mali žalobcovia vrátiť až 14666,50 eura, čo predstavuje úrok (poplatky) viac ako 100 %. Poukázal na to, že žalovaný poskytol žalobcom úver podľa písomnej zmluvy vo výške 6500 eur, v skutočnosti im vyplatil len sumu 6238 eur, pretože sumu 261 eur si zadržal ako odmenu za domáci servis, pričom žiadal úroky a poplatky z celej sumy 6500 eur, ktorú v skutočnosti neposkytol. Argumentoval, že súčasťou úverovej zmluvy v článku V. bolo zaistenie úveru, podľa ktorého záväzok vyplývajúci zo zmluvy je zaistený záložným právom k predmetnej nehnuteľnosti, pričom aj táto časť zmluvného dojednania

podmienok spotrebiteľskej zmluvy obsahuje závažné nedostatky, nakoľko spôsob a obsah záložného práva nespĺňa náležitosti v zmysle § 151a a § 151b OZ, keď v nej absentujú náležitosti zmluvy o záložnom práve. Preto určil, že je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatná. Uzavrel, že s ohľadom na zistené neprijateľné zmluvné podmienky v zmluve o úvere, úver poskytnutý žalobcom je bezúročný a bez poplatkov. Poukazujúc na ust. § 137 písm. a/ CSP konštatoval, že žalobcovia sa domáhali v negatívnom vymedzení odňatia práva žalovanému vykonať záložné právo na základe záložnej zmluvy čl. V. zmluvy o úvere a hoci určil túto podmienku za neprijateľnú, mal za to, že pre právnu istotu žalobcov je potrebné určiť, že žalovaný nemá právo na výkon záložného práva. Dodal, že pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy i skutočnosť, že žalobcovia na bezpoplatkovom a bezúročnom úvere zaplatili viac, než v skutočnosti boli povinní, pretože z úveru 6500 eur, resp. 6230 eur zaplatili ku dňu 09. 07. 2015 celkom 6764 eur, čiže celú istinu a napriek tomu žalovaný listom z 18. 06. 2015 poslal oznámenie o začatí výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby, pričom z článku V. zaistenie úveru nie je ani jasné, do akej najvyššej hodnoty istiny bola pohľadávka zabezpečená. Žalovaný si takto mohol vymáhať v podstate nekontrolovateľnú a neobmedzenú výšku pohľadávky bez súdnej kontroly, dobrovoľnou dražbou. S poukazom na uvedené zistenia konanie žalovaného označil pri uzatvorení daného zmluvného vzťahu ako svedčiace o nekalých obchodných praktikách. Návrh žalovaného na doplnenie dokazovania výsluchom jeho obchodného zástupcu zamietol, majúc za to, že jeho výpoveď by nezvrátila výsledky už vykonaného dokazovania. Akcentoval, že žalobcovia si povinnosť z úverovej zmluvy splnili, preto ich žalobe vyhovel a určil, že žalovaný nemá právo vykonať záložné právo.

4. Rozhodnutie o náhrade trov konania právne oprel o ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a v konaní plne úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalovanému vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku podľa § 262 ods. 2 CSP.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol zákonnej lehote odvolaním žalovaný z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP domáhajúc sa jeho zmeny a zamietnutia žaloby. Napadnutý rozsudok označil za nesprávny, vychádzajúci z nesprávneho právneho posúdenia veci, nedostatočne odôvodnený a arbitrárny, z ktorého dôvodu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. K uzavretej zmluve o úvere uviedol, že sa nejednalo o predtlačенú zmluvu, údaje žalobcov do nej neboli dopisované, celá zmluva predstavovala jednoliaty text bez vonkajšieho zásahu. Nesúhlasil tiež s výpočtom RPMN vykonaným súdom prvej inštancie, ktorý odkazoval na prepočet kalkulačkou, ktorú nespresnil, neuviedol, či prepočet reflektoval i na rozdielnu výšku splátok. Za chybné označil i tvrdenie súdu prvej inštancie, že náležitosti vyžadované zmluvou o záložnom práve v zmysle ust. § 151b OZ chýbali v čl. V. zmluvy o úvere, pretože medzi stranami bola uzavretá záložná zmluva, na základe ktorej bolo zriadené a zapísané záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam, spĺňajúca všetky zákonom predpísané náležitosti. Poukazujúc na ust. § 137 ods. 1 písm. c) CSP mal za to, že žalobcovia nemohli mať právny záujem na určení, že zmluvná podmienka uvedená v čl. 5 zmluvy je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá je neplatná z dôvodu, že uvedeným určením sa nevyrieši otázka samotného záložného práva a ani jeho výkonu, keďže uvedené zmluvné vzťahy sú upravené v záložnej zmluve ako v samostatnom právnom úkone. Zastal tiež názor, že žalobcovia nemohli mať naliehavý právny záujem ani na odňatí možnosti výkonu záložného práva žalovanému, pretože predmetným určovacím petítom nemohli dosiahnuť stav odstránenia spornosti práva a zjavne by po tomto konaní muselo nasledovať ďalšie konanie. Mal za to, že súd prvej inštancie teda opomenul preskúmať žalobu v kontexte naliehavého právneho záujmu. V časti vyslovenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru považoval napadnutý rozsudok za neodôvodnený a nepreskúmateľný, pretože na jednej strane súd tvrdil, že splátkový kalendár tvorí neoddeliteľnú časť zmluvy o úvere a v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. m) zák. č. 129/2010 sa považuje za súhrnný prehľad platieb, no napriek tomu zároveň konštatoval absenciu termínu konečnej splatnosti úveru. Trval na tom, že termín konečnej splatnosti úveru bol v zmysle čl. III. uvedený explicitne v splátkovom kalendári tvoriacom neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere, pričom žalobcovia svojim podpisom potvrdili oboznámenie sa so splátkovým kalendárom, teda mali vedomosť o dátume konečnej splatnosti úveru. V závere zvýraznil, že reálne poskytol služby, ktoré sú predmetom domáceho servisu, o čom predložil dôkazy, s ktorými sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili písomným podaním žalobcovia, v ktorom žiadali napadnutý rozsudok potvrdiť. Zastali názor, že v prípade predmetnej zmluvy o úvere sa jednalo o predformulovanú a vopred pripravenú zmluvu, ktorej obsah žalobcovia nemali možnosť nijakým spôsobom ovplyvniť. Hodnotu RPMN v úverovej zmluve považovali správne vyhodnotenú súdom prvej inštancie v ich

neprospech a nesprávnu. Namietali, že žalovaný až v podanom odvolaní predložil záložnú zmluvu a preto s poukazom na ust. § 153 ods. 2 a § 154 CSP žiadali, aby na túto súd neprihliadol. Dodali, že v prípade predloženia záložnej zmluvy žalovaným až v odvolaní sa nejedná o prostriedok procesnej obrany, ktorý žalovaný bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie v zmysle ust. § 366 písm. c) CSP upravujúceho právo na novoty v odvolacom konaní. K naliehavému právnomu záujmu na podanej žalobe uviedli, že naliehavý právny záujem na podanej žalobe spočíva v tom, že bez konečného rozhodnutia súdu bude medzi stranami sporu stále sporné, či žalovaný má právo domáhať sa uspokojenia pohľadávky prostredníctvom zálohu alebo nie. Naliehavý právny záujem vzhľadli tiež v tom, že žalovaný už oznámil žalobcom začatie výkonu záložného práva a bez rozhodnutia vo veci môže dôjsť k uspokojeniu spornej pohľadávky žalovaného zo zálohu, čím by bolo zasiahnuté do ich majetkových a iných ústavných práv i s poukazom na to, že hodnota zálohu v prejednávanej veci je o niekoľko tisíc eur vyššia než hodnota zabezpečovanej pohľadávky. Dodali, že bez rozhodnutia súdu bude na liste vlastníctva aj naďalej poznámka týkajúca sa tohto reálne neexistujúceho záložného práva, čo ich môže obmedziť v právach nakladať s predmetom zálohu bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Zvýraznili, že i súdna prax zastáva názor, že určovacia žaloba je prípustná pri spornosti právnych vzťahov k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže prívodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu, opierajúc sa o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/56/2003. Vyzdvihli, že naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti a neplatnosti zmluvných podmienok obsiahnutých v spotrebiteľských zmluvách je vždy daný, čo potvrdzuje i početná judikatúra slovenských súdov. K bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru uviedli, že údaj o konečnej splatnosti úveru je esenciálnou náležitosťou úverovej zmluvy, preto musí byť uvedený v samotnej zmluve o úvere. Zastali názor, že určenie doby trvania zmluvy nemožno vymedziť počtom splátok, pretože tieto môžu byť platené v rozličných časových intervaloch. Tento údaj má byť obligatórnou náležitosťou zmluvy o úvere. Napadnuté rozhodnutie označili za riadne a dostatočne odôvodnené vo všetkých smeroch.

7. Žalovaný v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedol, že práve žalobcovia pokiaľ sa chceli domáhať určenia, že nemá právo na výkon záložného práva, mali uniesť dôkazné bremeno a vymedziť riadne skutkové tvrdenia, teda predložiť i záložnú zmluvu, na základe ktorej vzniklo záložné právo. Poukázal na obsah svojho odvolania a dal do pozornosti vyjadrenie zákonodarcu uvedené v dôvodovej správe k zák. č. 279/2017 Z. z.

8. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedli, že nemajú akúkoľvek vedomosť o tom, že by medzi stranami došlo k uzavretiu osobitnej záložnej zmluvy. Opakovane poukázali na ust. § 153 ods. 1 a 2, § 154 a § 366 CSP a vyjadrili, že ak žalovaný mal vedomosť o uzavretí osobitnej záložnej zmluvy mal túto ako prostriedok procesnej obrany uplatniť včas. Povinnosť predložiť samotnú záložnú zmluvu by preto mali iba v prípade, ak by sa domáhali určenia jej neplatnosti. V prejednanom prípade sa podanou žalobou domáhali určenia neexistencie záložného práva na zabezpečenie pohľadávok z predmetnej úverovej zmluvy aj z toho dôvodu, že medzi stranami nedošlo k platnému uzavretiu záložnej zmluvy. Na preukázanie opaku tak bol žalovaný povinný predložiť takú záložnú zmluvu, ktorou by jednoznačne preukázal, že žalovaný má právo na výkon záložného práva na základe platne uzavretej záložnej zmluvy, čo však žalovaný preukázateľne nesplnil. Na základe uvedeného tak žalovaný mal povinnosť nielenže uzavretie takejto samostatnej záložnej zmluvy namietnuť, ale mal povinnosť aj túto predložiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Navyše zdôraznili, že z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru, ako aj z dôvodu neplatnosti dohody o výške odplaty za poskytnutie úveru, úver splatili, teda záložné právo zaniklo splnením záväzku. Mali za to, že žalovaným začatý výkon záložného práva sám o sebe zakladá naliehavý právny záujem na prejednaní a rozhodnutí veci. Bez meritórneho rozhodnutia vo veci ani príslušná správa katastra nevykoná výmaz záložného práva spočívajúceho na predmetných nehnuteľnostiach. K poukazu žalovaného na dôvodovú správu k zákonu č. 279/2017 Z. z. uviedli, že táto novela zákona o spotrebiteľských úveroch nadobudla účinnosť až dňa 01. 05. 2018, teda po uzavretí predmetnej úverovej zmluvy, teda ju nie je možné aplikovať na prejednaný prípad, pretože žiadne z prechodných ustanovení nezakotvuje retroaktívnu časovú pôsobnosť tejto právnej normy. V zmysle právnych predpisov účinných ku dňu uzavretia predmetnej úverovej zmluvy musí zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka obsahovať aj termín konečnej splatnosti či dobu trvania zmluvy tak, ako to predpokladá aj samotný zákon o spotrebiteľských úveroch. Zvýraznili, že európska judikatúra vyžaduje, aby dlžník pri uzavretí zmluvy poznal všetky okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na rozsah jeho záväzku. Uzavreli, že zákon o spotrebiteľských úveroch sankcionuje bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru

prípady, kedy zmluvy o spotrebiteľských úveroch neobsahujú náležitosti vyžadované týmto zákonom a je v súlade s právom Európskej únie, pričom navyše bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru nesankcionuje len „minimum“ stanovené európskym právom, teda ak v samotnej zmluve absentuje údaj RPMN alebo údaj o frekvencii splátok, ale zákonodarcia týmto zákonom ide aj nad rámec smernice, a teda spotrebiteľovi poskytuje ešte väčšiu ochranu tým, že bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou sankcionuje aj prípady, kedy v samotnej úverovej zmluve absentujú aj iné náležitosti uvedené v zákone.

9. Žalovaný v duplike k vyjadreniu žalobcov uviedol, že žalobcovia v prvoinštančnom konaní neriešili neplatnosť záložnej zmluvy. Žalobkyňa v 3. rade podpísala záložnú zmluvu, podpísala návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností, obdržala na svoju adresu vyrozumienie správy katastra o povolení vkladu, preto musela mať vedomosť o uzavretí záložnej zmluvy. V ďalšom sa pridržiaval svojich predchádzajúcich tvrdení

10. Žalobcovia k duplike žalovaného uviedli, že tvrdenia žalovaného obsiahnuté v jeho vyjadrení považujú za účelové a zavádzajúce. Zopakovali, že žalovaný bol povinný preukázať uzatvorenie záložnej zmluvy.

11. Žalovaný následne podal písomné vyjadrenie totožné s jeho duplikou (bod 9. odôvodnenia).

12. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) po zistení, že odvolanie podala v stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

13. V prejednávanej veci sa žalobcovia domáhali určenia, že žalovaný nemá právo na výkon záložného práva k sporom dotknutej nehnuteľnosti podľa Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 19. 03. 2013 č. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobcami a žalovaným. Zároveň sa domáhali, aby súd zmluvnú podmienku v článku V. zmluvy o úvere zo dňa 19. 03. 2013 nazvanú " zaistenie úveru " vyhlásil za neprijateľnú zmluvnú podmienku pre jej neplatnosť. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaný im neposkytol úver vo výške uvedenej v zmluve, zmluva neobsahuje podstatné náležitosti v zmysle zák. č. 129/2010 Z. z., údaj o RPMN je uvedený v nesprávnej výške a výška úroku za poskytnutý úver 21,58 % prevyšuje obvykle požadovaný úrok na finančnom trhu. Tvrдили, že doposiaľ uhradili na úvere 6239 eur a keďže je úver bez úrokov a bez poplatkov, tento splatili, z ktorého dôvodu zaniklo i záložné právo. Dôvodili tiež, že žalovaný podmienil podpis zmluvy o úvere podpísaním zmluvy o poskytovaní domáceho servisu, na základe ktorej sa automaticky započítala prvá platba za domáci servis, ktorá bola odrátaná z výšky poskytnutého úveru a bol im vyplatený úver len vo výške 6239 eur, nie 6500 eur. Uviedli tiež, že uvedená zmluva obchádza zákon o spotrebiteľských úveroch.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia v 1. - 3. rade uzatvorili so žalovaným dňa 19.03.2013 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný mal poskytnúť žalobcom úver vo výške 6.500 eur s tým, že tento bude žalobcom na ich žiadosť vyplatený v celosti bezhotovostným prevodom na účet žalobcov najneskôr do 2 pracovných dní po podaní návrhu na vklad záložného práva k nehnuteľnostiam, ktoré zaisťujú úver do katastra nehnuteľností. Zmluvné strany sa dohodli, že za poskytnutie úveru žalobcovia zaplatia žalovanému dohodnutý ročný úrok 21,58% z istiny a celkovú odplatu vo výške 1.153,65 eura pri ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len RPMN) 41,9%. Celkovo sa žalobcovia zaviazali uhradiť žalovanému sumu 14.666,50 eura a to v prvých 4 mesačných splátkach vo výške 1 euro, v ďalších 55 mesačných splátkach vo výške 262 eur a 60. splátku vo výške 252,50 eura s tým, že prvá splátka bude splatná ku dňu vyplatenia úveru, t. j. k 21.03.2013 a každá ďalšia k 25.-mu dňu nasledujúceho kalendárneho mesiaca počnúc aprílom 2013 pod stratou výhody splátok, v prípade neuhradenia jednej splátky v plnej výške a najneskôr do 3 mesiacov odo dňa nasledujúceho po dátume uvedenom v splátkovom kalendári, ktorý tvorí je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Podľa bodu V. zmluvy, záväzok z nej je zaistený záložným právom k nehnuteľnosti a to bytu č. XXX, nachádzajúci sa na 2. p. bytového domu v N., na ul. P. O. Q. č. XXX, vchod č. XX, postavenom na parc. č. XXXX/X v kat. úz. N., zapísanom na LV č. XXXX vo vlastníctve žalobkyne v 3. rade v celosti (byt) a v podiele XXXX/XXXXXXXX-ín (spoločné časti a zariadenie domu, parc. č. XXXX/X-zastavané plochy a nádvorie). Dňa 18.06.2015 žalobkyňa v 3. rade žalovaný písomným podaním oznámil, že pristúpil k výkonu záložného práva v zmysle § 151 OZ týchto nehnuteľností formou dobrovoľnej dražby v zmysle zák. č. XXX/XXXX Z. z. o dobrovoľných dražbách z dôvodu neuhradenia záväzku vyplývajúceho zo A. o

spotrebiteľskom úvere zo dňa 19.03.2013. Zároveň strany sporu v rovnaký deň, t. j. 19.03.2013 uzatvorili i Zmluvu o poskytovaní domáceho servisu č. XXXXXXXXXXXX, ktorou sa žalovaný zaviazal žalobcom poskytovať domáci servis a ktorého predmetom boli najmä služby týkajúce sa ohodnotenia nehnuteľnosti ako predmetu záložného práva zaisťujúcu pohľadávku za zmluvy o úvere, vypracovania dokumentácie k úverovému prípadu, zabezpečenie úkonov v súvislosti s katastrálnym konaním, upozornenie na nesplácanie úveru a jeho následky, za čo sa žalobcovia zaviazali zaplatiť odmenu v celkovej výške 1.044 eur v 4 splátkach vo výške 261 eur pri splatnosti prvej splátky ku dňu vyplatenia úveru a každej ďalšej k 25. dňu nasledujúceho mesiaca počnúc aprílom 2013. Podľa prehľadu platieb žalovaného (č. I. 52 spisu) žalobcovia z titulu zmluvy o úvere a zmluvy o poskytovaní domáceho servisu ku dňu 09.07.2015 uhradili celkovo sumu 6.501 eur.

15. Žalovaný okrem iného dôvodnosť svojho odvolania vyvodzuje z nedostatočne odôvodneného arbitrárneho rozsudku súdu prvej inštancie, čím mu bola odňatá možnosť riadne konať pred súdom. Odvolací súd preto prioritne posudzoval naplnenie tohto odvolacieho dôvodu, ktorý je vymedzený v ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Ustanovenie § 365 ods. 1 písm. b/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť odvolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

17. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

18. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

19. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý

proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia riadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

20. V preskúmvanej veci odvolací súd dospel k záveru, že postupom prvoinštančného súdu došlo k naplneniu znakov vady podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia v podstatných otázkach, od ktorých záviselo správne rozhodnutie veci.

21. V tejto súvislosti odvolací súd zvyrazňuje, že ustálená súdna prax zastáva názor, že základným procesným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Vyplývalo to z § 80 písm. c/ OSP, účinného do 30.06.2016, t. j. v čase podania žaloby, podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Potreba preukázania naliehavého právneho záujmu je zachovaná i za účinnosti zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok od 01.07.2016 a je vyjadrená v § 137 písm. c/ a d/, podľa ktorých žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu alebo o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

22. Určovacou žalobou sa žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, buď že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívna určovacia žaloba) alebo že tu nie je (negatívna určovacia žaloba). V oboch prípadoch podmienkou takéhoto určenia je, aby bol na tom naliehavý právny záujem spočívajúci v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia neisté alebo ohrozené. Určovacia žaloba je preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde možno pomocou nej eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, jednak v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu, tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú práve s podmienkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorého existenciou sa súd musí v rámci právneho posúdenia veci prioritne zaoberať. Preto je nevyhnutné, aby odôvodnenie rozsudku obsahovalo úvahy súdu, akými sa riadil pri posúdení tejto otázky a v prípade ich absencie toho dôsledkom je nepreskúmateľnosť rozhodnutia v tomto smere.

23. V preskúmvanej veci nosnú časť odvolania žalovaného tvorila práve jeho argumentácia, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na určení, že nemá právo na výkon záložného práva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 19.03.2013 a určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v nej uvedenej v čl. V. pre jej neplatnosť. Súd prvej inštancie však v odôvodnení preskúmvaného rozsudku k existencii naliehavého právneho záujmu na žalobou požadovanou určení nedal žiadnu odpoveď. Pokiaľ len poskytol citáciu ustanovenia § 137 písm. a/ CSP a uviedol, že pre právnu istotu žalobcov je potrebné, pri určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v čl. V. zmluvy o úvere o zaistení úveru, určiť, že žalovaný nemá právo vykonať záložné právo, aj s ohľadom na skutočnosť, že žalobcovia si povinnosť z úverovej zmluvy splnili, tým k existencii naliehavého právneho záujmu na danom určení neposkytol právne závery, ani úvahy, z ktorých pri tom vychádzal a z čoho vyvodil, že bude naplnená funkcia a preventívna povaha tohto určenia. Správne právne posúdenie tejto otázky, majúce odraz v odôvodnení rozhodnutia, je obzvlášť významné za situácie, že podľa tvrdenia žalovaného žalobou požadovaným určením sa nedosiahne stav odstránenia spornosti medzi stranami v otázke záložného práva a jeho výkonu, pretože zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej účastníkmi konania dňa 19.03.2013 žalovanému žiadne právo na výkon záložného práva nevyplýva a záložné právo k sporu dotknutému bytu bolo zriadené Záložnou zmluvou zo dňa 19.03.2013, uzatvorenou medzi žalobkyňou v 3. rade a žalovaným. Na základe uvedenej záložnej zmluvy, ktorú žalovaný i v odvolacom konaní doložil, bolo záložné právo i zapísané v katastri nehnuteľností pod V-XXXX/XX, a práve z tejto záložnej zmluvy žalovaný vyvodzuje

svoje právo na výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby, čo oznámil žalobkyni v 3. rade písomným podaním zo dňa 18.06.2015 (č. I. 23 spisu).

24. Odvolací súd nespochybňuje, že v danom prípade predmetná zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou a na právny vzťah strán sporu je preto potrebné aplikovať ust. § 52 a nasl. OZ, ako i normy spotrebiteľského práva, vrátane zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Rovnako tak, že čl. V úverovej zmluvy nebolo zriadené záložné právo k v ňom špecifikovaným nehnuteľnostiam v zmysle § 151 a nasl. OZ, z ktorého by pre žalovaného vyplývalo právo na jeho výkon, ktoré skutočnosťou ani žalovaný nerozporoval. S ohľadom na vyššie uvedené zistenia je tak nevyhnutné v súvislosti s ustálením či žalobcovia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem posúdiť, či určením, že žalovaný nemá právo na výkon záložného práva vyplývajúci mu zo zmluvy o úvere sa vyrieši celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi a dosiahne sa odstránenie budúcich sporov medzi nimi. Je namieste tiež dodať, že pokiaľ požadované určenie má len povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je alebo nie je právo a takáto predbežná otázka nerieši alebo nemôže vyriešiť celý obsah alebo dosah sporného práva, takáto žaloba nie je spravidla opodstatnená. Vyriešením predbežnej otázky, z ktorej bez ďalšieho vzťahu (právo) významný pre právny pomer účastníkov ešte nevyplýva, totiž neodstraňuje stav ohrozenia žalobcu alebo neistotu v jeho právnom postavení, ale stane sa tak až určením, či tu je alebo nie je právo, v danom prípade záložné právo.

25. Ako už bolo uvedené, keďže prvoinštančný súd sa otázkou naliehavého právneho záujmu v prejednávanej veci vôbec nezaoberal, resp. odôvodnenie jeho rozhodnutia neobsahuje ani elementárne vysvetlenie v tomto smere, nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k porušeniu práva strany uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorá vada zakladá nielen prípustnosť odvolania, ale i jeho dôvodnosť

26. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP), v ktorom súd prvej inštancie po posúdení otázok nastolených odvolacím súdom opätovne vo veci rozhodne, pričom svoje rozhodnutie odôvodní zákonom zodpovedajúcim spôsobom, vporiadajúc sa v ňom i so všetkými námietkami žalovaného uplatnenými v odvolaní. Zároveň rozhodne i o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 396 ods. 3 CSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).